



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΟ
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ**

Αθήνα 10-04-2024

Αριθμός Γνωμοδότησης: 50/2024

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 6195/27-02-2024 έγγραφο της Δ/σης Σπουδών, Τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου (Ε.Μ.Π.), σε συνδυασμό προς το υπ' αριθμ. 5088/D03/20-2-2024 έγγραφο της Σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών (Σ.Η.Μ.Μ.Υ.).

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, εάν η σύνθεση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής για την επίβλεψη και υποστήριξη της διδακτορικής διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα Π.Μ. που ήδη έχει συγκροτηθεί αρχικά, είναι δυνατόν να συνεχίζει να αποτελείται από τα τρία αρχικά μέλη της και, πλέον, ομότιμους καθηγητές.

Ιστορικό

Από το πραγματικό, το οποίο εκτίθεται στο ιστορικό του ερωτήματος, σε συνδυασμό προς τα λοιπά στοιχεία του υπηρεσιακού φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα :

1. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύμβασης της Σ.Η.Μ.Μ.Υ., η οποία ελήφθη κατά τη συνεδρίαση της 23/11/2007, εγκρίθηκε, μεταξύ άλλων και η υποψηφιότητα του Π.Μ. για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Ως μέλη οικείας Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής ορίστηκαν οι, τότε, εν ενεργεία καθηγητές Π.Μ., Κ.Κ. και ΣΝ. Θ. Σήμερα, έχει εκπονηθεί συγγραφή της διατριβής από τον ενδιαφερόμενο και πρέπει, να συγκροτηθεί η οικεία Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή, προκειμένου να προβεί στην κρίση και

αξιολόγησή της. Στη σύνθεση αυτής, κατά ρητή πρόβλεψη της διάταξης του άρθρου 95 παρ. 1 εδ. γ' ν. 4957/2022, πρέπει, υποχρεωτικά, να μετάσχουν και τα (τρία) μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής. Από τη συγκρότηση, όμως, αυτής το έτος 2007 μέχρι σήμερα τα μέλη της αφυπηρέτησαν έχοντας καταληφθεί από το προβλεπόμενο από τον νόμο όριο ηλικίας. Πιο συγκεκριμένα, ο Π.Μ. απεχώρησε το έτος 2009, ο Κ.Κ. το έτος 2015 και ο ΣΝ. Θ. το έτος 2019. Και στους τρεις αυτούς καθηγητές έχει απονεμηθεί ο τιμητικός τίτλος του Ομότιμου.

Μετά από αυτά ετέθη από την διοίκηση θέμα ανασυγκρότησης της Τριμελούς αυτής Επιτροπής. Τούτο διότι, από την ερμηνευτική προσέγγιση της διάταξης του άρθρου 94 παρ. 2 εδ. β' ν. 4957/2022, την οποία ακολούθησε, εκτίμησε ότι στη σύνθεση της Επιτροπής επιτρέπεται από τον νομοθέτη η συμμετοχή μόνο ενός αφυπηρετησαντος μέλους Δ.Ε.Π. ανεξαρτήτως της σύγχρονης κατοχής από αυτόν και του τίτλου του Ομότιμου Καθηγητή και δύο άλλων, εν ενεργεία, όμως, μελών Δ.Ε.Π. Η θέση αυτή αμφισβητήθηκε από τον ενδιαφερόμενο υποψήφιο διδάκτορα και η υπόθεση οδηγήθηκε σε διατύπωση και υποβολή ερωτήματος προς την Υπηρεσία μας.

Νομοθετικό πλαίσιο

3. Με τις ακόλουθες διατάξεις του νόμου 4957/2022 «Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα : Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141) ορίζονται τα ακόλουθα :

Άρθρο 94

Παρ. 1 : *«Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ορίζεται η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή μεταξύ των οποίων ορίζεται και ο επιβλέπων. Στη συμβουλευτική επιτροπή δύναται να συμμετέχουν ως μέλη :*

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) κάθε βαθμίδας του Τμήματος του Α.Ε.Ι., β) μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., γ) Ομότιμοι Καθηγητές και αφυπηρετησαντα μέλη Δ.Ε.Π., δ), ε), στ)».

Παρ. 2 : *«Τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής έχουν είτε ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο, είτε ίδιο ή συναφές επιστημονικό έργο με την προς εκπόνηση διδακτορική διατριβή. Ο αριθμός των αφυπηρετησάντων*

Μελών Δ.Ε.Π. που συμμετέχουν ως μέλη στην τριμελή συμβουλευτική επιτροπή δεν δύναται να υπερβαίνει τον έναν (1). Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή είναι αρμόδια για την υποστήριξη του υποψήφιου διδάκτορα κατά τη διαδικασία εκπόνησης και συγγραφής της διδακτορικής διατριβής και την παρακολούθηση της προόδου της. Ο επιβλέπων και τα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής δεν δικαιούνται αμοιβής ή άλλης αποζημίωσης για την υποστήριξη της εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής».

Άρθρο 469

Παρ. 4 : «Οι ισχύοντες κατά τη δημοσίευση του παρόντος οργανισμοί και οι εσωτερικοί κανονισμοί των Α.Ε.Ι. διατηρούνται σε ισχύ κατά το μέρος που δεν προσκρούουν στον παρόντα. Τα Α.Ε.Ι. προσαρμόζουν τους εσωτερικούς κανονισμούς τους εντός διαστήματος έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Η παράλειψη προσαρμογής ή έκδοσης του εσωτερικού κανονισμού και του οργανισμού του Α.Ε.Ι. δεν επιδρά στην εφαρμογή των ρυθμίσεων του παρόντος».

4. Με τις διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 5 ν. 2327/1995 «Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, ρύθμιση θεμάτων έρευνας, παιδείας και μετεκπαίδευσης εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις» (Α' 156), όπως το εν λόγω άρθρο αντικαταστάθηκε με την διάταξη του άρθρου 45 ν. 2413/1996 και όπως, ειδικότερα, οι διατάξεις της παραγράφου 5 αντικαταστάθηκαν, αρχικά, με τη διάταξη του άρθρου 26 παρ. 5 εδ. β' ν. 3549/2007 και, στην συνέχεια, τροποποιήθηκαν (και ισχύουν) με τη διάταξη του άρθρου 34 παρ. 1 ν. 4115/2013, ορίζονται τα εξής : «Μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., που αποχωρούν λόγω συνταξιοδότησης διατηρούν την ιδιότητα του μέλους τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής υποψηφίων διδασκόντων, την ιδιότητα του επιβλέποντος καθηγητή και την ιδιότητα μέλους επταμελούς εξεταστικής επιτροπής για τελική αξιολόγηση και κρίση διδακτορικών διατριβών, τις οποίες έχουν πριν την αποχώρησή τους. Διατηρούν επίσης τις θέσεις σε διοικητικά συμβούλια Ν.Π.Δ.Δ. ή σε κάθε είδους επιτροπές, στις οποίες είχαν διορισθεί ως μέλη Δ.Ε.Π. πριν την αποχώρησή τους, συνεχίζουν να συμμετέχουν σε όσα ερευνητικά προγράμματα συμμετείχαν πριν από αυτή και μπορούν να ορίζονται ως μέλη εισηγητικών επιτροπών για την κρίση μελών Δ.Ε.Π. Τέλος μπορούν να παραδίδουν μεταπτυχιακά μαθήματα και να διδάσκουν σε ινστιτούτα δια βίου εκπαίδευσης».

5. Με τις ακόλουθες διατάξεις της υπ' αριθμ. 30073/2018 απόφασης της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π. « Έγκριση του Κανονισμού Διδακτορικών Σπουδών της Σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών (Σ.Η.Μ.Μ.Υ.) του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου (Β' 2627) ορίζονται τα παρακάτω :

Άρθρο 3 εδ. ε' : «Αν για οποιοδήποτε λόγο ο επιβλέπων εκλείψει ή διαπιστωμένα αδυνατεί να τελέσει χρέη επιβλέποντος για μεγάλο χρονικό διάστημα, η Γ.Σ. της Σ.Η.Μ.Μ.Υ., εκτιμώντας τις περιστάσεις, αναθέτει σε άλλον την επίβλεψη του Υ.Δ. σύμφωνα με τις προηγούμενες προϋποθέσεις. Αν ο αρχικός επιβλέπων μετακινηθεί σε άλλο Α.Ε.Ι., ή Τμήμα Α.Ε.Ι., ή συνταξιοδοτηθεί, συνεχίζει να τελεί χρέη επιβλέποντος των διδακτορικών διατριβών που έχουν αναλάβει, και ο τίτλος απονέμεται από την Σ.Η.Μ.Μ.Υ. του Ε.Μ.Π.».

Άρθρο 6, περ. β', εδ. γ : «Τα τυχόν αφυπηρητήσαντα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής αντικαθίστανται από την Γ.Σ. της Σ.Η.Μ.Μ.Υ. από ισάριθμα μέλη που ανήκουν στις προαναφερθείσες κατηγορίες των τεσσάρων επιπλέον μελών της επταμελούς. Τα αφυπηρητήσαντα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής που έχουν αντικατασταθεί δύνανται να παρίστανται στην εξέταση της διατριβής του Υ.Δ. χωρίς δικαίωμα ψήφου».

Ερμηνεία-Εφαρμογή διατάξεων

Από τις αναφερόμενες διατάξεις ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, εν όψει και του όλου νομικού πλαισίου, στο οποίο εντάσσονται, του σκοπού που υπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών, που τέθηκαν υπ' όψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, προκύπτουν τα ακόλουθα :

6. Με τις διατάξεις του άρθρου 94 παρ. 1 ν. 4957/2022 ορίζεται ότι με απόφαση της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος της Σχολής του Εκπαιδευτικού Ιδρύματος συγκροτείται η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία θα επιβλέπει και περαιτέρω θα υποστηρίξει τη διατριβή του υποψήφιου διδάκτορα. Από τα μέλη αυτής ορίζεται και ο επιβλέπων καθηγητής. Κατά την ειδικότερη πρόβλεψη της διάταξης του γ' εδαφίου της πιο πάνω παραγράφου η Συνέλευση του Τμήματος έχει την διακριτική ευχέρεια να συμπεριλάβει στα μέλη της Επιτροπής, μεταξύ άλλων, ομότιμους καθηγητές και (άλλα) αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. διακριτώς αναφερόμενα. Με την διάταξη του β' εδαφίου της επόμενης δεύτερης παραγράφου ο

νομοθέτης έχει θέσει ένα περιορισμό για τη σύνθεση της Επιτροπής : Επιτρέπει τη συμμετοχή σ' αυτήν μόνο σε ένα αφυπηρετήσαν μέλος Δ.Ε.Π., χωρίς, όμως, να διευκρινίζει, εάν στην συγκεκριμένη κατηγορία περιλαμβάνει και την περίπτωση των ομοτίμων ή όχι.

7. Με την διάταξη του άρθρου 17 παρ. 5 εδ. α' ν. 2327/1995, όπως ισχύει σήμερα, η ρύθμιση της οποίας ενδιαφέρει ενταύθα, έχει οριστεί, με σαφήνεια, ότι τα μέλη Δ.Ε.Π., των Α.Ε.Ι., τα οποία αποχωρούν από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης, δηλαδή αδιαφόρως εάν εξαντλούν τον υπηρεσιακό τους βίο και αφυπηρετούν λόγω κατάληψής τους από το, οριζόμενο από το νόμο, όριο ηλικίας ή αποχωρούν νωρίτερα, διατηρούν την ιδιότητα του μέλους της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, την ιδιότητα του επιβλέποντος καθηγητή, ως και την ιδιότητα του μέλους της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής για την τελική αξιολόγηση και κρίση της διδακτορικής διατριβής, τις οποίες κατέχουν, πριν να αποχωρήσουν από την ενεργό υπηρεσία. Η διάταξη αυτή, μαζί με δεύτερη, που συμπλήρωνε την παράγραφο 5 του εν λόγω άρθρου, το περιεχόμενο της οποίας δεν ενδιαφέρει ενταύθα, είχε προστεθεί, με εκείνη του άρθρου 45 ν. 2413/1996 στο αρχικό άρθρο 17 ν. 2327/1995. Μεταγενέστερα, οι διατάξεις της εν λόγω παραγράφου αντικαταστάθηκαν με εκείνες του άρθρου 26 παρ. 5 εδ. β' ν. 3549/2007, και στη συνέχεια τροποποιήθηκαν με τη διάταξη του άρθρου 34 παρ. 1 ν. 4115/2013. Από την επισκόπηση των ρυθμίσεων, οι οποίες περιελήφθησαν στις τελευταίες δύο αλλαγές, διαπιστώνεται ότι ο κεντρικός κανόνας της διατήρησης από τα μέλη Δ.Ε.Π. της ιδιότητάς τους, ως μελών της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, και μετά την αποχώρησή τους από την ενεργό υπηρεσία, παρέμεινε σε όλες τις νομοθετικές παρεμβάσεις, γεγονός το οποίο καταδεικνύει την στερρή αντίληψη του νομοθέτη για το αντικείμενο της ρύθμισης. Σύμφωνα δε με την αιτιολογική έκθεση, η οποία συνόδευε τον υπ' αριθμ. 2413/1996 νόμο, η ρύθμιση αυτή υπαγορεύθηκε από την ανάγκη να αξιοποιούνται έμπειρα και ικανά μέλη Δ.Ε.Π., οι ικανότητες των οποίων θα παρέμεναν αναξιοποίητες, λόγω της επερχόμενης συνταξιοδότησής τους (βλ. σχετ. σελ. 6). Ίδια αιτιολογία έχει περιληφθεί και στην υπ' αριθμ. Σ.Τ.Ε. 241/2016 (αναστ.) ως και στις γνωμοδοτήσεις Ν.Σ.Κ. 71/2014 και 258/2004. Οίκοθεν νοείται ότι, εφόσον στην υπ' όψη διάταξη δεν λαμβάνει χώρα σχετική διάκριση, στο σχετικό πεδίο αυτής καταλαμβάνονται όχι μόνο τα

αποχωρούντα από την ενεργό υπηρεσία (απλά) μέλη Δ.Ε.Π., αλλά, πολύ περισσότερο και εκείνα, τα οποία απέκτησαν και τον τιμητικό τίτλο του Ομοτίμου καθηγητή.

Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την επισκόπηση των διατάξεων του άρθρου 485 ν. 4957/2022 η ανωτέρω διάταξη δεν έχει περιληφθεί μεταξύ εκείνων, οι οποίες καταργούνται (ρητά) μετά την εισαγωγή του θεσμικού τούτου νόμου. Εξ ετέρου, από την επισκόπηση του περιεχομένου των διατάξεων, αφενός μεν του άρθρου 94 παρ. 1 εδ. α', β', γ', και παρ. 2 εδ. β' ν. 4957/2022, αφετέρου δε του άρθρου 17 παρ. 5 εδ. α' ν. 2327/1995 διαπιστώνεται ότι το ρυθμιστικό πεδίο, το οποίο καταλαμβάνει εκάστη εξ αυτών είναι διαφορετικό, έτσι ώστε να μη τίθεται ζήτημα σύγκρουσης τους και επικράτησης των νεωτέρων. Από τα ανωτέρω καταδεικνύεται η σαφής βούληση του θεσμικού νομοθέτη του ν. 4957/2022 να διατηρήσει την ισχύ της αναφερομένης παλαιότερης διάταξης.

8. Με τη διάταξη του άρθρου 3 εδ. ε' περ. β' της υπ' αριθμ. 30073/2018 απόφασης της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π., που αφορά στην έγκριση του κανονισμού των Διδακτορικών Σπουδών της Σ.Η.Μ.Μ.Υ. ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι, εφόσον ο αρχικός επιβλέπων καθηγητής (ο οποίος ταυτόχρονα συμμετέχει και στη σύνθεση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής) συνταξιοδοτηθεί, συνεχίζει να διατηρεί την ιδιότητά του αυτή. Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 6, περ. β' εδ. γ' της ίδιας κανονιστικής πράξης ορίζεται ότι τα μέλη της σχετικής Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, που τυχόν αφυπηρετούν, χωρίς να έχουν ολοκληρώσει το έργο τους, αντικαθίστανται από άλλα, διατηρώντας την δυνατότητα να παρίστανται κατά την εξέταση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα, χωρίς δικαίωμα ψήφου. Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 469 παρ. 4 εδ. α' ν. 4957/2022 έχει οριστεί ρητά ότι οι ισχύοντες εσωτερικοί κανονισμοί των Α.Ε.Ι. διατηρούνται σε ισχύ κατά το μέρος, το οποίο «δεν προσκρούουν στον παρόντα» κατ' ακριβή διατύπωση, δηλαδή στη βούληση του παρόντος νομοθέτη. Η βούληση, όμως, αυτού δεν εκφράζεται μόνο από την θέσπιση από αυτόν ρητών διατάξεων, αλλά και από την θέλησή του να διατηρήσει ρυθμίσεις προγενεστέρου δικαίου, χωρίς να το εκφράζει ρητά. Από την σύγκριση του περιεχομένου των ανωτέρω δύο διατάξεων του κανονιστικού νομοθετήματος προς αυτή του άρθρου 17 παρ. 5 εδ. α' ν. 2327/1995, αλλά και εκείνων του άρθρου 94 παρ. 1 εδ. α', β', γ' και

παρ. 2 εδ. β΄ του ίδιου νόμου διαπιστώνεται ότι η πρώτη δεν αντιτίθεται στις ρυθμίσεις αυτών, σε αντίθεση με τη δεύτερη, η ρύθμιση της οποίας συγκρούεται με εκείνη του ν. 2327/1995. Αποτέλεσμα τούτων είναι ότι η πρώτη διάταξη να θεωρείται ισχύουσα και συνεφαρμοζόμενη, ενώ η δεύτερη καταργηθείσα με την θέση σε ισχύ του υπ΄ όψη θεσμικού νόμου.

9. Όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνοψης της Σ.Η.Μ.Μ.Υ. της 23/11/2007 συγκροτήθηκε η προβλεπόμενη Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή επίβλεψης και υποστήριξης της διατριβής του υποψήφιου διδάκτορα Π.Μ., που αποτελείται από τρεις εν ενεργεία, τότε, καθηγητές, οι οποίοι σε μεταγενέστερο χρόνο αφυπηρέτησαν έχοντας καταληφθεί από το όριο ηλικίας και συγκεκριμένα κατά τα έτη 2009, 2015, 2019, λαμβάνοντας όλοι τους τον τίτλο του επίτιμου καθηγητή. Η αποχώρηση, όμως, αυτών από την ενεργό δράση, σύμφωνα με όσα έχουν αναφερθεί παραπάνω, δεν έχει επηρεάσει την ιδιότητά τους ως μελών της υπ΄ όψη επιτροπής, την οποία, εφόσον, βεβαίως, το επιθυμούν και οι ίδιοι, διατηρούν, η δε διάταξη του άρθρου 94 παρ. 2 εδ. β΄ του ν. 4957/2022, σύμφωνα με το παρατιθέμενο ιστορικό της παρούσας υπόθεσης, δεν έχει, ενταύθα, έδαφος εφαρμογής, έτσι ώστε να παρίσταται ανάγκη ερμηνείας αυτής.

Απάντηση

10. Κατά συνέπεια των όσων ανωτέρω έχουν αναπτυχθεί η απάντηση, η οποία προσήκει στον προβληματισμό της ερωτώσας υπηρεσίας είναι ότι : Η σύνθεση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής για την επίβλεψη και υποστήριξη της διδακτορικής διατριβής, του υποψηφίου διδάκτορα Π.Μ., που, ήδη, αρχικά έχει συγκροτηθεί, μπορεί να συνεχίσει να αποτελείται από τα τρία αρχικά μέλη αυτής και, ήδη, ομότιμους καθηγητές.

Ο Γνωμοδοτών

Περικλής Αγγέλου

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους